

Strategi för idrottsanläggningar 2022-2026

2021-12-06

Innehåll

INLEDNING	3
ÖVERGRIPANDE STRATEGIER	8
Jämställdhet	8
Jämlikhet	10
Bredd i utbud	10
Klimat och miljö	11
BEHOVSANALYS	13
Reinvesteringar och underhåll	14
Avstånd till idrottsanläggningar	15
Nyckeltal för idrottsanläggningar	17
Behov till 2030	22
Behov 2031-2040	24
Övrigt anläggningsbehov för organiserad idrott	25
Spontanidrott	27
Specialanläggningar och evenemangsanläggningar	28
INRIKTNINGSOMRÅDEN	30
Utveckling av anläggningar	30
Säkerställa behovet av idrottsytor som en del av stadsutvecklingen	31
Samverkan	32
Samverkan inom Stockholms stad	33
Samverkan med externa aktörer	34
Stockholmarnas efterfrågan	35
Innovation	36

Inledning

Strategi för idrottsanläggningar är tänkt som en utgångspunkt för planering och prioritering när vi bygger nya idrottsanläggningar i Stockholm. Stockholm behöver fler idrottsanläggningar. Ett växande Stockholm innebär att efterfrågan på idrottsanläggningar och ytor för fysisk aktivitet kommer att öka ytterligare till följd av förväntad befolkningsökning. Samtidigt är behovet av ytterligare anläggningar redan idag större än utbudet vilket innebär att det behöver tillkomma nya anläggningar i såväl befintliga områden som i delar av staden där mer omfattande stadsutveckling planeras. Eftersom underskottet på idrottsanläggningar är så stort kommer det ta många år att bygga ikapp och det kommer behövas att både kommunen och privata aktörer hjälps åt. Anläggningar och ytor för fysisk aktivitet behövs för många olika typer av idrotter och aktiviteter. Stadens målsättning är att kunna erbjuda idrottsanläggningar som passar alla oavsett ambitionsnivå eller önskad organisationsform. Parallellt med befolkningsökningen har också önskemålen från olika idrotter om att kunna utöva respektive idrott året om blivit fler de senaste åren vilket ställer andra krav på anläggningarna. Vid sidan om att planera för nya anläggningar i den omfattning som krävs så finns också behov av att underhålla och reinvestera i befintliga anläggningar så att det anläggningsutbud som finns idag kan bibehållas och utvecklas. För att tillgodose de behov av anläggningar som identifierats i denna strategi behövs samverkan såväl inom stadens organisation som med idrottsrörelsen och det privata näringslivet.

Tillgång och närhet till anläggningar och ytor för fysisk aktivitet är en av nycklarna för att nå Stockholms stads mål om ökad fysisk aktivitet. Stadens idrottsanläggningar ska, genom att vara funktionella, väl underhållna och lätt tillgängliga, bidra till att minska trösklarna för fler stockholmare att vara fysiskt aktiva. I Stockholm ska det finnas en bredd i anläggningsutbudet för att tillvarata alla invånares intressen. Stockholm ska erbjuda idrottsanläggningar för bredd-, motions- och spontanidrott där en del av anläggningarna även ska kunna användas för tävlingsidrott på hög nivå. Stadens anläggningar ska finnas till för alla och syfta till att möjliggöra för fler stockholmare att börja idrotta eller motionera. Stockholms stads strategi för idrottsanläggningar syftar därför också till att öka jämställdheten och minska ojämlikheten bland de som är fysiskt aktiva.

Strategin är uppdelad i fyra huvuddelar där det inledande avsnittet beskriver ett urval av andra styrdokument i staden som berör strategin för idrottsanläggningar. I strategins andra del identifieras de strategier som på ett övergripande plan genomsyrar arbetet med att utveckla utbudet av idrottsanläggningar. Den tredje delen beskriver behovsanalysen för olika typer av idrottsanläggningar, vilken följs av en fjärde del som redogör för de arbetsätt och

inriktningar som staden ska arbeta efter för att utveckla utbudet av idrottsanläggningar.

Stadens övergripande styrdokument

I Stockholms stad finns ett antal övergripande styrdokument som pekar ut riktningen för hur staden ska utvecklas och vilka strategier som ska användas för att nå dit. Flera av styrdokumenterna påverkar hur staden ska utveckla utbudet av idrottsanläggningar och återspeglas i strategin. Nedan beskrivs några av de styrdokument som har störst inverkan på strategin för utveckling av stadens idrottsanläggningar.

Vision 2040 – Möjligheternas Stockholm

I Stockholms stads Vision för år 2040 pekas tre målområden ut, *Mångsidig storstad för alla, Hållbart växande och dynamisk samt Smart och innovativ storstad*. Staden ska leva upp till de mänskliga rättigheterna och tillgodose barnens rättigheter. Stockholm ska vara världens mest jämställda storstad där alla har likvärdiga förutsättningar och där byggnader och offentliga miljöer är tillgängliga på lika villkor för alla. I Stockholm förs en kontinuerlig dialog med stockholmarna i frågor som berör deras vardag. Stockholm är en kunskapsintensiv stad med lärosäten och näringsliv. Detta gör att det finns innovationskraft och lokalt engagemang som bidrar till en funktionsblandad stad med ett rikt utbud av idrott, kultur och fritid där simhallar och idrottsplatser fungerar som starka målpunkter.

Stockholms stads översiktsplan

Stadens övergripande styrdokument för användningen av mark och vatten är översiktsplanen som antogs 2018. I översiktsplanen har fyra övergripande stadsbyggnadsmål identifierats, vilka är *en växande stad, en sammanhängande stad, god offentlig miljö* och *en klimatsmart och tålig stad*. I översiktsplanen pekas även särskilda fokusområden ut, där stor potential för ytterligare stadsutveckling bedöms finnas. Dessa områden är Hagsätra-Rågsved, Farsta, Skärholmen och Kista-Järva. I översiktsplanens avsnitt om det allmänna intresset *Kultur, idrott och rekreation* poängteras vikten av att idrottsplaneringen ska genomsyras av ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv.

Stockholms stads miljöprogram

I stadens miljöprogram för åren 2020-2023, identifieras de sju mest prioriterade målen på längre sikt för Stockholms miljö. Dessa är *Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040, en fossilfri organisation 2030, ett klimatanpassat Stockholm, ett resurssmart Stockholm, ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem, ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö samt ett giftfritt Stockholm*. Dessa prioriterade mål ska vara vägledande för alla stadens verksamheter.

Näringslivspolicy 2020-2024

I stadens näringslivspolicy beskrivs vikten av ett växande näringsliv i Stockholm som en förutsättning för en stark tillväxtregion, vilket i sig är en förutsättning för en fortsatt god välfärd och ett bra liv i alla delar av Stockholm. Ambitionen med stadens näringslivsarbete är att Stockholm ska ha Sveriges bästa företagsklimat år 2025 och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Näringslivet är en viktig förutsättning för att utveckla stadens verksamhet och Stockholms stad som organisation, bland annat som leverantör och utförare av kommunal kärnverksamhet som skola, förskola och äldreomsorg samt olika byggaktörer för bostäder, arbetsplatser, infrastruktur och samhällsfastigheter i stadsplaneringen.

Agenda 2030

Stockholms stad ska vara ledande i arbetet med att nå målen i Agenda 2030. De 17 målen i agendan påverkar därför stadens strategier för hur arbetet med idrottsanläggningar ska se ut. De övergripande perspektiven i Agenda 2030 är social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Stadens strategier för idrottsanläggningar påverkar måluppfyllelsen för alla tre perspektiv samtidigt som agendans perspektiv påverkar stadens strategier. Perspektiven genomsyrar därför hela denna strategi. Stadens strategi för idrottsanläggningar påverkar flera mål i Agenda 2030 och då särskilt målen om God hälsa och välbefinnande, Jämställdhet samt Minskad ojämlikhet.

Idrottspolitiskt program för Stockholms stad 2018-2022

I Stockholms stads idrottspolitiska program anges målsättningar och strategier för hur staden ska arbeta med idrott och motion. Det huvudsakliga målet i programmet är att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet. Stadens vision är att alla stockholmare utövar idrott och motion utifrån egna önskemål och förutsättningar. Bakgrunden till målet och visionen är de positiva hälsoeffekter som fysisk aktivitet har på både individ- och befolkningsnivå.

I programmet läggs särskild vikt vid att arbeta för ett jämställt och jämlikt utövande av idrott och motion. Den primära målgruppen som staden arbetar för är barn och ungdomar i åldrarna 7-20 år samt personer med funktionsnedsättning. För att nå målet om ökad fysisk aktivitet prioriterar staden grupper som i mindre utsträckning är aktiva. Dessa grupper är:

- Ungdomar 13-20 år, särskilt flickor
- Flickor 10-20 år med utländsk bakgrund
- Personer med funktionsnedsättning från 7 år års ålder

- Barn och ungdomar 10-20 år med låg socioekonomisk bakgrund

För att nå målen om ökad fysisk aktivitet arbetar staden med ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv både när det gäller anläggningsutbudet och verksamhetsutbudet.

Stockholms stads strategi för det rörliga friluftslivet 2018-2022

Stockholm är en naturnära huvudstad som präglas av gröna kilar och naturnära miljöer som lämpar sig väl för friluftsliv både på land, i vatten och på snö och is. Att stimulera till ett rörligt friluftsliv är ett sätt att öka den fysiska aktiviteten bland stockholmarna. Staden har identifierat tre strategier för att förbättra möjligheterna till ett rörligt friluftsliv. Den första strategin är att informera om friluftsmöjligheter genom kartor, kampanjer och skyltning. Den andra är att samverka, både internt inom staden och med externa aktörer. Den tredje strategin är att tillhandahålla anläggningar och ytor för friluftsliv som är årstidsanpassade och tillgängliga.

Övergripande strategier

Stadens strategi för idrottsanläggningar är en av pusselbitarna för att dels bidra till att nå hållbarhetsmålen i Agenda 2030 gällande social-, ekonomisk- och miljömässig hållbarhet och dels nå målet om ökad fysisk aktivitet i det idrottspolitiska programmet. För att förbättra folkhälsan genom fysisk aktivitet riktas särskilt fokus mot grupper som idag är inaktiva utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. De övergripande strategier som presenteras nedan i form av jämställdhet, jämlikhet, klimat och miljö samt bredd i utbud ska genomsyra stadens arbete med anläggningsutbudet och finnas med genomgående i övriga delar av denna strategi. I de fall målkonflikter uppstår vid exempelvis prioriteringar mellan olika anläggningstyper ska stadens idrottspolitiska program tillsammans med de övergripande strategierna vara vägledande för att bidra till långsiktig måluppfyllelse.

Jämställdhet

Stockholms stad ska verka för ett jämställt och inkluderande idrottande och motionerande genom bland annat ett väl anpassat utbud av idrottsanläggningar. Detta ska staden åstadkomma genom att resurser inom idrottsområdet, investeringsmedel likväl som driftmedel, fördelas på ett sätt så att jämn balans uppnås mellan flickors/kvinnors och pojkars/mäns idrottsutövande.

Könsfördelningen bland barn och ungdomar som är aktiva inom föreningsidrotten, likväl som det totala utövandet av idrott/motion, är 60 procent pojkar och 40 procent flickor. Bland de som nyttjar spontanidrottsanläggningar utomhus är könsfördelningen ungefär 74 procent pojkar/män och 26 procent flickor/kvinnor. Detta innebär att staden särskilt ska gynna flickors idrottande och motionerande och stimulera fler flickor till fysisk aktivitet. Därför är det av särskild vikt att vid investeringar i idrottsanläggningar strategiskt beakta och prioritera de grupper som är prioriterade i stadens idrottspolitiska program, till exempel flickor i ungdomsåldrarna.

Inom föreningsidrotten når de olika idrotterna pojkar och flickor i olika stor utsträckning. Variationen mellan olika idrotter är stor där en del når pojkar och flickor i lika stor utsträckning och en del når pojkar och en del når flickor i störst utsträckning. Likaså finns det variationer mellan enskilda föreningar inom samma idrott i hur man når pojkar och flickor. Detta är perspektiv som staden ska ta hänsyn till vid planering av idrottsanläggningar för att nå målen om ett jämställt idrottande. Nedan redovisas de föreningsidrotter som når flest pojkar respektive flickor i Stockholms stad enligt den senaste studien i Ung livsstil.

Andel (%) medlemmar i de mest förekommande föreningsidrotterna bland pojkar i olika åldersgrupper. Stockholms stad 2014.

Mellanstadiet	%	Högstadiet	%	Gymnasiet	%
Fotboll	38	Fotboll	21	Fotboll	11
Tennis	7	Innebandy	4	Friskis & Svettis	2
Basketboll	5	Basketboll	3	Tennis	2
Simning (alla discipliner)	5	Tennis	3	Innebandy	2
				Korpen	2

Andel (%) medlemmar i de mest förekommande föreningsidrotterna bland flickor i olika åldersgrupper. Stockholms stad 2014.

Mellanstadiet	%	Högstadiet	%	Gymnasiet	%
Fotboll	12	Fotboll	8	Ridsport	6
Ridsport	9	Ridsport	5	Friskis & Svettis	5
Gymnastik (även trupp gymnastik)	8	Basketboll	4	Fotboll	4
Basketboll	7	Friskis & Svettis	3	Tennis	2
Tennis	5			Basketboll	2
Simning (alla discipliner)	5			Gymnastik (även trupp gymnastik)	2

Stockholms stad ska arbeta efter två huvudsakliga inriktningar när det gäller att utveckla utbudet av idrottsanläggningar för att gynna flickors idrottande och motionerande parallellt med det övergripande målet att öka den totala andelen fysiskt aktiva stockholmare. Staden ska dels prioritera anläggningstyper som många flickor idag nyttjar. Därutöver ska staden prioritera anläggningstyper som flickor uppger att de tycker staden ska satsa på (till exempel simhall/bassängbadgym, motionsspår och dans-/gruppträningssalar).

Flera trygghetsundersökningar visar att fler flickor/kvinnor än pojkar/män upplever otrygghet när de vistas i offentliga miljöer. Det innebär att trygga och säkra idrottsanläggningar är en viktig del i att stimulera fler flickor till fysisk aktivitet och i att åstadkomma ett jämställt idrottande i Stockholm. Stockholms stad ska arbeta för en god trygghet såväl inne i/på idrottsanläggningen som i omgivande miljöer och färdvägen till och från anläggningen.

Jämlikhet

Stockholms stads mål är att alla stockholmare ska kunna utöva idrott och motion utifrån sina förutsättningar och preferenser. Begreppet jämlikhet innefattar flera olika bakgrundsfaktorer. De tydligaste bakgrundsvariablerna som idag gör att det finns en ojämlikhet i vilka som idrottar eller motionerar är:

- socioekonomisk bakgrund, där de med låg socioekonomisk bakgrund i mindre utsträckning är fysiskt aktiva
- ålder, där klart färre ungdomar är aktiva jämfört med yngre barn
- funktionsnedsättning, där personer med funktionsnedsättning i alla åldrar är mindre aktiva än personer utan funktionsnedsättning.

Om ovanstående bakgrundsvariabler ses ur ett intersektionellt perspektiv och kombineras med kön blir ojämlikheten än större.

Stockholms stad ska, parallellt med att arbeta för ett jämlikt utbud av idrottsanläggningar över hela staden, arbeta för att utbudet av idrottsanläggningar bidrar till att minska ojämlikheten inom idrotten. Antalet idrottsanläggningar i sig verkar dock inte nödvändigtvis påverka de sociala strukturerna bland de som idrottar. Vid en jämförelse av hur deltagandet inom föreningsidrotten ser ut i stadsdelar med olika socioekonomiska strukturer är deltagandet i flera fall lägre i stadsdelar som har en befolkning med låg socioekonomisk bakgrund även i de fall anläggningsutbudet är jämförbart med andra delar av staden. Detta innebär att en satsning på ett väl anpassat utbud av idrottsanläggningar i områden med större representation från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet med stor sannolikhet behöver kompletteras med verksamhetsmässiga insatser.

Bredd i utbud

Stockholms stad ska tillgodose alla stockholmares behov av anläggningar och ytor för idrott och motion. Fler idrottsanläggningar leder inte per automatik till fler aktiva, däremot leder det med stor sannolikhet till fler aktiviteter. Idrottsanläggningar är dock många gånger en förutsättning för att stimulera fler till fysisk aktivitet, inte minst bland barn och unga, och det är en förutsättning för att kunna utöva flera idrotter. Framför allt är det av vikt att utbudet av anläggningar motsvarar efterfrågan för att kunna möjliggöra idrottande/motionerande för alla. Staden ska därför arbeta för en bredd i utbudet av idrottsanläggningar, både i form av god geografisk spridning men även i form av anläggningstyper för olika organisationsformer och för olika aktiviteter/idrotter.

Idrottsanläggningar kan organiseras utifrån tre övergripande kategorier när det gäller verksamhet. Anläggningar för föreningsidrott, för övrig organiserad idrott/motion samt för spontanidrott där en del anläggningstyper kan placeras i flera kategorier. Stadens anläggningsutbud ska spegla behovet för samtliga organisationsformer och kategorier.

Stockholms stad ska vara lyhörd för stockholmarnas preferenser för idrott och motion och anläggningsutbudet ska framför allt spegla barn och ungas önskemål. Staden tittar på undersökningen Ung livsstil och har medborgardialoger för att ta reda på vilka önskemål som finns. Detta är en viktig del både för att leva upp till intentionerna i barnkonventionen men också för att utbudet av idrottsanläggningar i sig ska kunna stimulera fler till fysisk aktivitet. Staden ska arbeta aktivt för att möjliggöra för nya eller kraftigt växande idrotter/motionsformer att växa och stimulera fler till fysisk aktivitet. Detta handlar ofta om aktiviteter som kan kategoriseras som spontanidrott eller eget organiserat idrottande där trenderna tenderar att svänga snabbare än inom föreningsidrotten.

Klimat och miljö

För att möjliggöra en klimatsmart växande stad ska stadens idrottslokaler och idrottsytor kännetecknas av hållbara energilösningar, smart miljöteknik och anpassningar till framtida klimatförändringar. Detta innefattar även de anläggningar som staden hyr in av andra fastighetsägare. Användningen av marken behöver vara ändamålsenlig, men samtidigt effektiv för att därigenom minska det totala fotavtrycket. Nya anläggningar bör om möjligt lokaliseras så att barn- och ungdomar kan ta sig dit själva, det vill säga nära kollektivtrafik och med säkra gång- och cykelbanor.

De idrottsanläggningar staden tillhandahåller ska genomsyras av ett hållbarhetsperspektiv, vilket innefattar allt från byggnation av nya anläggningar till en energieffektiv fastighets- och verksamhetsdrift. När större renoveringsbehov av befintliga anläggningar föreligger bör det alltid studeras om det kan vara mer resurseffektivt att riva en uttjänt anläggning och ersätta den med en ny. Utgångspunkten för hållbarhetsarbetet är de sju prioriterade målen i stadens miljöprogram. I idrottsnämndens miljö- och klimathandlingsplan beskrivs konkreta åtgärder och målsättningar inom klimat- och miljöområdet för åren 2020-2023.

De material som används ska vara robusta och motståndskraftiga för att kunna tåla de påfrestningar som anläggningarna utsätts för vid kontinuerlig verksamhet. Hantering av avfall och restprodukter från stadens idrottsanläggningar ska ske på ett sådant sätt att påverkan på klimat och miljö minimeras samtidigt som återbruk

Behovsanalys

Stockholms stad disponerar och sköter eller upplåter mer än 400 idrottsanläggningar av varierande art. Detta innefattar såväl publika simhallar och stora idrottsplatser som gymnastiksalar i skolor och anläggningar dedikerade för spontanidrott. Dessa anläggningar är fördelade över hela staden, även om det finns lokala variationer i utbud. I jämförelse med andra större kommuner i landet och Stockholms kranskommuner har Stockholms stad överlag en lägre anläggningstäthet per invånare. I studier av antalet genomförda aktiviteter inom den organiserade barn- och ungdomsidrotten uppvisar Stockholm emellertid relativt höga nivåer i jämförelse med många andra kommuner.

Beroende på typ av anläggning och idrott identifierar staden behoven av idrottsanläggningar på olika sätt. För vissa anläggningstyper och idrotter har staden, i dialog med berörda specialidrottsförbund och RF-SISU Stockholm, resonerat kring specifika nyckeltal som stöd för att analysera behovet kvantitativt medan behoven för många andra idrotter och motionsformer kräver mer av kvalitativa analyser i samråd med idrottsrörelsen, invånarna, näringslivet och andra aktörer i regionen. Intresset för volymmässigt mindre idrotter är i en del fall också mer trendkänsligt, vilket gör att det är svårare att göra antaganden om det kvantitativa behovet över tid med utgångspunkt från historik samt dagens situation. Detta ställer i sig krav på staden att tillhandahålla ett flexibelt lokalutbud som kan anpassas efter förändringar i efterfrågan. I vissa fall kan det vara svårt för staden att erbjuda alla de olika typer av lokaler och ytor som de enskilda idrotterna ser ett behov av, vilket innebär att delar av lokalbehovet behöver tillgodoses i andra lokaler än de som staden tillhandahåller. Det ingår dock i idrottsnämndens uppdrag att bevaka frågan och lotsa intresserade aktörer vidare i de fall staden inte själva kan uppbringa de lokaler som efterfrågas. Utöver stadens anläggningar finns det även exempel på anläggningar som drivs i föreningsregi eller i stiftelseform som kompletterar det utbud som staden tillhandahåller.

Behoven av utvecklade och nya idrottsanläggningar är inte heller enbart knutna till möjlig verksamhetsyta utan servicefunktioner som omklädningsrum, läktarkapacitet, förrådsytor, ytor för verksamhetsdrift och skötsel är också viktiga att beakta. Standarder kring utformning för olika anläggningstyper är ett viktigt verktyg vid planeringen för att göra anläggningarna så ändamålsenliga som möjligt. I standarderna beskrivs de tekniska och funktionsmässiga krav som behöver uppfyllas för respektive anläggningstyp. Syftet är att dessa ska fungera som stöd vid projektering och byggnation

så att förutsägbarheten inom det enskilda projektet ökar, vilket i sig underlättar och snabbar på processen samt möjliggör ett kostnadseffektivt genomförande.

Behovet av lokaler och anläggningar för olika idrotter har historiskt hanterats på olika sätt beroende på de olika idrotternas framväxt. Idrotter som organisatoriskt har sitt ursprung i de stora folkrörelserna har generellt sett bedrivit verksamhet på kommunala anläggningar av hävd medan idrotter med annan historisk bakgrund som till exempel vissa racketsporter ofta löst sina lokalbehov i andra typer av anläggningar. Därtill finns många idrotter som haft en stark tillväxt under senare delen av 1900-talet och inledningen av 2000-talet, som ofta behövt lösa sina lokalbehov utifrån de möjligheter som stått till buds. Ett exempel på detta är flera av kampsporterna som ofta hänvisats till att lösa sina lokalbehov hos privata hyresvärdar, då det varit svårt för staden att tillhandahålla de lokaler och ytor som efterfrågats. Staden har möjlighet att stötta de föreningar som bedriver verksamhet i egna lokaler alternativt hyr in sig i en lokal genom idrottsnämndens föreningsstöd. I viss mån kommer staden att inrymma denna typ av lokaler, för exempelvis kampsport, i nybyggnationer.

En avgörande fråga när det gäller vilka idrotter staden ska försörja med anläggningar är också nära kopplad till olika idrotters skiftande kommersiella potential eftersom staden i enlighet med kommunallagen inte ska snedvrída konkurrensen genom att tillhandahålla anläggningar och lokaler som skulle kunna tillhandahållas av privata aktörer på en fri marknad. Detta kan emellertid innebära att de ekonomiska trösklarna för att utöva dessa idrotter höjs, vilket riskerar att utestänga mer resurssvaga grupper. I vissa fall kan det finnas ett värde i att staden agerar kompensatoriskt för marknaden för att upprätthålla jämlika förutsättningar för idrott. Detta skulle till exempel innebära att i områden där marknaden inte har ett intresse av att uppföra en viss anläggningstyp så kan staden istället uppföra anläggningen.

Reinvesteringar och underhåll

Vid sidan av det behov som finns av att tillföra nya anläggningar är det samtidigt angeläget att reinvestera i stadens befintliga anläggningar. Antaganden om tillkommande behov av idrottsanläggningar för att kunna hantera både ett bedömt underskott och en förväntad befolkningsökning utgår från att befintlig kapacitet kan bibehållas. För att det ska vara möjligt krävs ett systematiskt arbete med underhåll och i vissa fall ombyggnation av befintliga anläggningar för att säkerställa att dessa förblir ändamålsenliga också framöver. I förekommande fall bör det undersökas om det är mer lönsamt att riva en uttjänt anläggning och ersätta den med en ny. En betydande del av stadens

anläggningsutbud närmar sig slutet av sin tekniska livslängd, vilket innebär att behovet av reinvesteringar och underhåll är mycket stort. Detta gäller inte minst stadens simhallar, där behov av att rusta upp och i vissa fall ersätta befintliga anläggningar är mycket stort. Med anledning av detta tog staden genom fastighetsnämnden och idrottsnämnden under 2020 fram en strategi om upprustning av stadens simanläggningar, vilken bilades *Underlag för budget 2021 med inriktning 2022 och 2023*. I framtagna strategier har prioriteringar gjorts gällande anläggningar, åtgärder och tidsplanering.

Avstånd till idrottsanläggningar

Idrottsförvaltningen tog som underlag till den tidigare långsiktiga investeringsplanen fram riktvärden för rimliga avstånd till idrottsanläggningar från bostaden. I den utredningen som då togs fram studerades genom geografisk analys speciellt tillgängligheten till idrottshallar, konstgräsplaner, simhallar, ishallar, friidrottsanläggningar och utomhusbad. Analyser gjordes av närheten och besöksstrycket på de olika anläggningstyperna för att få en uppfattning om vilka områden som har bättre eller sämre tillgång till idrottsanläggningar. Avstånden som anges nedan bygger på antaganden om rimliga avstånd från bostaden. Det kan noteras att vid tiden för undersökningen var i princip samtliga bostäder i Stockholms stad belägna inom riktvärdet för *ganska bra* vad gäller närhet till de berörda anläggningstyperna. Upplevelsen av tillgängligheten kan utöver det faktiska avståndet också påverkas av på vilket sätt det är möjligt att ta sig till anläggningarna med hänsyn till hur infrastrukturen kring respektive anläggning ser ut.

Anläggningstyp	Närhet		Rimlig restid med kollektivtrafik*
	Mycket bra	Ganska bra	
Bollplan allmänt	0,5 km	1 km	
Bollplan 11-spelsplan	1,5 km	2,5 km	
Idrottshall allmänt	1 km	2 km	
Idrottshall fullstor	2 km	4 km	10 min
Simhall	2 km	4 km	10 min
Ishall	3 km	5 km	10 min
Konstfrusen isbana	1,5 km	3 km	
Friidrottsanläggning	2 km	4 km	10 min
Utomhusbad		5 km	20 min

*Här ingår inte tiden för att ta sig till och från buss, tunnelbana och andra färdmedel.

Utomhusbad innefattar i denna sammanställning såväl utomhusbassänger som strandbad

Det bör betonas att detta är just riktvärden och att lokalisering av nya anläggningar behöver studeras utifrån förutsättningar på respektive plats. Utgångspunkten är den övergripande strategin om ett jämlikt utbud av idrottsanläggningar i staden, där en geografisk

spridning eftersträvas. Vissa typer av anläggningar kan emellertid vara mer efterfrågade i särskilda geografiska områden med hänsyn till tradition och en aktiv lokal föreningsverksamhet och dessa perspektiv behöver därför också inkluderas när lämpligheten av en etablering studeras. I vissa fall kan det också vara motiverat att göra avsteg från riktvärdena för närhet, genom att samla fler idrottsfunktioner på en och samma plats. Detta för att möjliggöra en mer effektiv markanvändning samt för att tillskapa synergieffekter vad gäller fastighets- och verksamhetsdrift. Idrottshallar planeras ofta ihop med nya skolor och därför blir skolans planerade läge ofta det som avgör var hallen kan lokaliseras. Behovet av närbelägna idrottsytor är särskilt stort i de yngre åldrarna då möjligheten bör finnas att kunna prova på flera olika idrotter utan att behöva ta sig alltför långt från hemmet. Dessa kan utgöras av spontanidrottsytor som inte behöver uppfylla fastställda tävlingsmått, men bör också innefatta bokningsbara ytor med mått anpassade för barn i yngre åldrar. Grundprincipen är att trösklarna för den fysiska aktiviteten görs så låga som möjligt för att alla barn och unga i staden kan stimuleras till fysisk aktivitet i sitt närområde.

Nyckeltal för idrottsanläggningar

För att kunna göra antaganden om behoven av olika typer av idrottsanläggningar har staden identifierat nyckeltal, där behovet av idrottsanläggningar inom olika kategorier beräknas mot antal barn och unga och förväntad demografisk utveckling av dessa grupper i stadens olika delar.

Bedömningen är att det inte är tillräckligt att tillskapa nya anläggningar i takt med prognosticerad befolkningsutveckling, då nuvarande utbud inte står i proportion till det behov och den efterfrågan på anläggningar som finns. Av detta skäl har staden i arbetet med den reviderade anläggningsstrategin fört en dialog med ett antal av de berörda specialidrottsdistriktsförbunden för att gemensamt diskutera hur anläggningssituationen idag kan beskrivas samt för att försöka identifiera omfattningen av behovet för ett antal av de vanligaste anläggningstyperna. De specialidrottsdistriktsförbund som varit med i dialogen kring de nya nyckeltalen är Stockholms fotbollförbund, Stockholms ishockeyförbund, Stockholms konståkningsförbund, Stockholms handbollsförbund, Stockholms innebandyförbund, Stockholms basketförbund, Stockholms simförbund samt Stockholms friidrottsförbund (08Fri). Därtill har dialog förts med RF-SISU Stockholm samt i ett tidigt skede också Stockholms ridsportförbund. Detta arbete har utmynnat i att staden tagit fram nya nyckeltal för de anläggningstyper som beskrivs nedan.

Nyckeltalen är uträknade på olika sätt för olika idrotter beroende på hur anläggningarna används och hur många utövare idrotterna har. Vissa anläggningstyper används uteslutande av föreningar och andra till största delen av allmänheten.

Som nämnts ovan har idrottsrörelsen och staden en samsyn om att det idag råder ett underskott av idrottsanläggningar i Stockholms stad, Den verkligt svåra frågan är dock *hur stort* detta underskott faktiskt är för att därigenom kunna kvantifiera behovet av nya anläggningar. Eftersom det saknas legala definitioner för i vilken omfattning kommunen ska tillhandahålla anläggningar för idrott och fysisk aktivitet saknas också fasta referensvärden för vad som är ett rimligt utbud i förhållande till befolkningens storlek och sammansättning. Det finns inte heller något juridiskt ramverk som slår fast *vilken* typ av idrottsanläggningar kommunen ska tillhandahålla utan snarare är det respektive idrotts historiska framväxt rent organisatoriskt som påverkat vilka typer av anläggningar som kommunen av hävd byggt samt tillhandahållit utifrån det organiserade föreningslivets behov och önskemål. I arbetet med att ta fram de nya nyckeltalen har staden i samverkan med de berörda specialidrottsdistriktsförbunden samt RF-SISU Stockholm diskuterat vad som kan bedömas vara rimliga nivåer över tid.

Utgångspunkten för om behovet av en anläggningstyp bedöms kunna beskrivas med hjälp av ett kvantitativt nyckeltal är att anläggningstypen i fråga uppvisar ett tillräckligt mått av volym i antal anläggningar kombinerat med ett visst mått av möjlig standardisering. Anläggningstyperna vars behov beräknas med hjälp av nyckeltal antas därutöver vara anläggningar som det över tid kommer finnas ett stort behov av, även om intresset för att utöva olika idrotter kan variera över tid med hänsyn till attitydförändringar, trender och samhällsutvecklingen i stort.

De anläggningstyper för vilka staden tagit fram nya nyckeltal är följande:

Konstgräsplaner

Idrottshallar

Ishallar

Simhallar, där nyckeltal definieras för linbanor samt
undervisningsbassänger

Friidrottsanläggningar

En viktig del av arbetet med nya nyckeltal har varit att försöka beräkna det sammantagna värdet av stadens samtliga anläggningar inom respektive kategori för att få en tydligare bild av hur utbudet ser ut idag och i förlängningen hur många anläggningar som behövs. De tidigare nyckeltal som användes tog inte hänsyn till anläggningars olika storlek och/eller funktion och blev därigenom ett ganska trubbigt verktyg för att beskriva utbudet och därmed också behovet både i staden i stort och i de olika stadsdelsområdena. De nya nyckeltalen bygger istället på ett viktningssystem, där den enskilda anläggningens bidrag till helheten har värderats enligt en poängskala, vilket ger ett sammantaget anläggningssvärde för respektive anläggningstyp. Som exempel finns år 2021 sammanlagt 110 konstgräsplaner i staden, men omräknat enligt viktningssystemet så har dessa ett sammantaget anläggningssvärde av 82,75. Av förklarliga skäl kan inte alla aspekter som påverkar en enskild anläggningssvärde fångas in med hjälp av en sådan modell, men förvaltningens bedömning är att framtagen modell ger ett mer träffsäkert analysverktyg. Respektive anläggningskategori har delats in i två till fyra poängnivåer undantaget simanläggningarna där det tidigare nyckeltalet för simhallar har ersatts med två nya nyckeltal som syftar till att beskriva behovet av linbanor i stora bassänger samt behovet av undervisningsbassänger. Hur anläggningssvärdet har beräknats för respektive anläggningskategori, vilket nyckeltal som har definierats för respektive anläggningstyp samt vilket underskott nyckeltalet indikerar beskrivs nedan

Konstgräsplaner

Poänggraderas utifrån storlek

11-spelsplan = 1,0

9-spelsplan = 0,75

7-spelsplan = 0,5

5-spelsplan = 0,25

Sammantaget anläggningsvärde 2021	82,75
Nyckeltal (antal barn och unga 7-20 år per anläggning)	1450
Behov enligt nyckeltal 2021	98
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	15,25

Idrottshallar

Poänggraderas utifrån storlek

Fullstor idrottshall = 1,0 (hallar som uppfyller spelmåten 20x40 m)

Ej fullstor idrottshall = 0,75 (som ej fullstora idrottshallar räknas de idrottshallar staden upplåter för föreningsverksamhet, i vilka fullstora spelmått inte uppnås. Mindre skolidrottshallar och gymnastiksalor ingår inte i denna sammanställning. För att tillkommande hallar ska räknas in ska dessa uppnå minst spelmåten 18x36 m)

Sammantaget anläggningsvärde 2021	50,5
Nyckeltal (antal barn och unga 7-20 år per anläggning)	1950
Behov enligt nyckeltal 2021	73
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	22,5

Ishallar

Poänggraderas utifrån funktion

Vanlig ishall = 1,0

Enklare ishall med mer begränsade funktioner = 0,75

Sammantaget anläggningsvärde 2021	10,5
Nyckeltal (antal barn och unga 7-20 år per anläggning)	8680
Behov enligt nyckeltal 2021	16,5
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	6

Simhallar

Separata nyckeltal för linbanor samt undervisningsbassänger. Specialfunktioner i simhallar, så som möjligheter för simhopp samt förutsättningar för vattenpolo och konstsim har inte inkluderats i nyckeltalet, då dessa behov är svåra att fånga in med hjälp av ett standardiserat nyckeltal. Behov av dessa funktioner och ytor hanteras därför kvalitativt inom ramen för de enskilda simhallsprojekten.

Linbana = 1 st. 25 m linbana = 1,0 (1 st. 50 m linbana = 2,0). Linbanor i simhallar där allmänheten saknar tillgång ges halva värdet.

Undervisningsbassäng = 1,0 (beräknas utifrån åldersgruppen 5-9 år)

Linbanor

Sammantaget anläggningsvärde 2021	121
Nyckeltal (antal barn och unga 7-20 år per linbana)	840
Behov enligt nyckeltal 2021	169
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	48

Undervisningsbassänger

Sammantaget anläggningsvärde 2021	14
Nyckeltal (antal barn och unga 5-9 år per undervisningsbassäng)	2560
Behov enligt nyckeltal 2021	21
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	7

Friidrottsanläggningar

Poänggraderas utifrån funktion och tillgänglighet för friidrotten. Utgångspunkten för att en anläggning ska inkluderas i sammanställningen är att den har rundbanor för löpning. Östermalms IP saknar rundbanor men har inkluderats i sammanställningen då omfattningen av den organiserade friidrotten som bedrivs på anläggningen är relativt stor. Friidrottshallar räknas som specialanläggningar och ingår därför inte i sammanräkningen. Det sammantagna värdet av anläggningar kan öka genom att nya anläggningar tillkommer, men kan även ske genom en uppgradering av befintliga anläggningar genom att dessa utvecklas med ytterligare funktioner alternativt görs mer tillgängliga för friidrott.

Fullt utrustad friidrottsanläggning med god tillgänglighet = 1,0

Fullt utrustad friidrottsanläggning med begränsad tillgänglighet = 0,75

Friidrottsanläggning med begränsade funktioner, t.ex färre löparbanor och begränsade förutsättningar för kast = 0,5

Enklare friidrottsanläggning med rundbanor = 0,25

Sammantaget anläggningsvärde 2021	7,75
Nyckeltal (antal barn och unga 7-20 år per anläggning)	16700
Behov enligt nyckeltal 2021	8,5
Underskott 2021 (behov 2021 - sammantaget värde 2021)	0,75

Behoven av anläggningar analyseras på geografisk nivå och det lokala behovet beskrivs utifrån stadens 13 stadsdelsområden, där utgångspunkten är att förhållandena ska vara så jämlika som möjligt mellan stadens olika delar. I praktiken behöver emellertid hänsyn tas till förutsättningar inom respektive geografi och av detta skäl behöver de kvantitativa analyserna som tas fram med hjälp av nyckeltalen kompletteras med kvalitativa analyser om var och när nya anläggningar kan tillkomma. I områden där det med hänsyn till bland annat marktillgång är svårare att tillgodose behoven kommer det i planeringen behöva studeras hur ett underskott i ett område kan kompenseras med ett överskott i ett annat. Målet bör alltså vara att hantera identifierade behov lokalt så långt som möjligt, men det betonas att planeringen av nya idrottsanläggningar är nära sammankopplad med stadsutvecklingen i stort. Detta medför att behovet av idrottsanläggningar i tid och rum inte nödvändigtvis sammanfaller med stadens övriga planer, inte minst med utgångspunkten att det bedöms finnas ett underskott av anläggningar i vissa områden idag.

Nyckeltalen för samtliga berörda anläggningstyper har tagits fram utifrån antaganden om att det idag råder ett underskott av anläggningar. Behoven redovisas nedan för stadens sammantaget, på regional delnivå (Västerort, Innerstaden, Söderort) samt på stadsdelsområdesnivå till år 2030. Eftersom det idag antas råda ett underskott föreligger ett behov av att till 2030 hantera både det underskott som nyckeltalen indikerar idag samt behovet av tillkommande anläggningar utifrån prognosticerad befolkningsökning.

Behov till 2030

Enligt framtagna nyckeltal är behovet för hela staden till 2030 enligt befolkningsprognos 2021 följande:

- 21 konstgräsplaner
- 27 idrottshallar
- 6,75 ishallar (exklusive befintliga ishallar som behöver ersättas under perioden)
- 3 nya simhallar samt kapacitetsökning i de simhallar som rustas upp alternativt ersätts.
- 1,25 friidrottsanläggningar

Behovet av simhallar är omräknat från nyckeltalen för linbanor respektive undervisningsbassänger. Det totala behovet av simhallar är avhängigt av hur stor bassängkapacitet som inryms i respektive anläggning.

De kvantitativa behov som identifieras med hjälp av de framtagna nyckeltalen materialiseras sedermera i den stadsövergripande lokalförsörjningsplanen. Det kan noteras att de volymbehov som beskrivs ovan till stora delar återfinns i stadens investeringsplanering till 2030, men inom ett par anläggningskategorier medför de uppräknade behoven att ytterligare medel behöver avsättas samt att platser där anläggningarna kan uppföras behöver identifieras. Detta gäller bland behoven av fler konstgräsplaner och ishallar. Det kan noteras att de kvantitativa behoven kan förändras över tid, då dessa är kopplade till aktuell befolkningsprognos.

Beroende på var anläggningar finns idag samt vilken befolkningsutveckling som förväntas i olika delar av staden varierar behovet mellan stadens olika delar, vilket beskrivs i tabellen nedan.

Västerort (Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby, Bromma)	Behov till 2030
Konstgräsplaner	5
Idrottshallar	9,5
Ishallar	0
Simhallar - linbanor	19
Simhallar - undervisningsbassäng	0
Friidrottsanläggningar	0,75
Söderort (Enskede-Årsta-Vantör, Skarpnäck, Farsta, Hägersten-Älvsjö, Skärholmen)	Behov till 2030
Konstgräsplaner	7
Idrottshallar	8,5
Ishallar	4
Simhallar - linbanor	43
Simhallar - undervisningsbassäng	5
Friidrottsanläggningar	0
Innerstan (Östermalm, Kungsholmen, Norrmalm, Södermalm)	Behov till 2030
Konstgräsplaner	9
Idrottshallar	9
Ishallar	2,75
Simhallar - linbanor	0
Simhallar - undervisningsbassäng	1
Friidrottsanläggningar	0,5

I denna geografiska indelning indikeras inget behov av ytterligare simhallar i innerstaden till 2030. Detta beror till stor del på den stora kapaciteten på Eriksdalsbadet, men idrottsförvaltningens bedömning är att det föreligger ett behov av en ny simhall i norra innerstaden under perioden för att hantera behovet för hela staden. Denna planeras i form av en ny sim- och idrottshall i Norra Djurgårdsstaden, ett område där omfattande stadsutveckling planeras. Det kan noteras att det idag finns en temporär lösning för ytterligare linbanor för föreningslivet i Västerort genom en tältöverbyggnad över Nälstabadets utomhusbassäng. Denna bassäng har emellertid exkluderats vid behovssammanställningen till 2030. De största behoven av simhallar finns i Söderort och där planerar staden för nya simhallar i Skarpnäck och vid Årstafältet. Västertorps sim- och idrottshall ska därtill ersättas med en ny anläggning med större kapacitet.

Behov av nya ishallar inkluderar i denna sammanställning inte en ersättning av ishallen på Östermalms IP, som är uppförd med ett tidsbegränsat bygglov. En ny ishall som ersätter befintlig på Östermalms IP innebär alltså inget tillskott i antal ishallar. De enklare ishallar som är uppförda på Kärrtorps IP och Zinkensdamms IP är inkluderade i sammanställningen av befintliga ishallar, vilket innebär att i de fall dessa ersätts med permanenta ishallar så ger det ett nettotillskott av 0,25 ishallar/plats.

Redovisat på stadsdelsområdesnivå ser behoven till 2030 ut enligt nedan. Det bör noteras att det aggregerade behovet av nya anläggningar inom vissa kategorier blir större än behovet för hela

staden eller distrikten, då ett omhändertagande av behoven i det separata stadsdelsområdet inte tar hänsyn till om behoven kan tillgodoses genom en överkapacitet i ett annat stadsdelsområde. Det kan exempelvis noteras att behovet av ytterligare friidrottsanläggningar ökar när respektive stadsdelsområde analyseras separat jämfört med när hela staden analyseras.

	Konstgräsplaner	Idrottshallar	Ishallar	Simhallar - linbanor	Simhallar - undervisningsbassäng	Friidrottsanläggningar
Rinkeby-Kista	2,75	2,25	0	5,5	0,5	0,5
Spånga-Tensta	0,5	2,25	0	2	0	0
Hässelby-Vällingby	0	1,5	0,75	10	1	0,25
Bromma	2	3	0	1	1	0,25
Kungsholmen	1	1,5	0,75	3	1	0
Normalmalm	3	3	1	10	1	0,5
Östermalm	0	2	0	5	0	0
Södermalm	5	2,5	1	0	0	0,5
Enskede-Årsta-Vantör	2,5	5,5	2	10	1,5	0
Skarpnäck	0	2	0	9	1	0
Farsta	3	0	0	5	0,5	0
Hägersten-Älvsjö	2,75	0,75	1,5	19	2	1
Skärholmen	0,75	0	0	1	0	0

Behov 2031-2040

Förutsatt att behoven av anläggningar till 2030 kan tillgodoses är behoven för hela staden nästkommande årtionde för att bygga i takt med den förväntade befolkningsökningen enligt prognos 2021 följande:

8 fullstora konstgräsplaner

6 fullstora idrottshallar

1,5 ishallar

1 ny simhall samt kapacitetsökning i de simhallar som rustas upp alternativt ersätts.

0,75 friidrottsanläggningar

Behoven under denna period är främst koncentrerade till Söderort och Västerort, där den största befolkningsökningen förväntas ske. I innerstaden förväntas en mer begränsad befolkningsutveckling även om befolkningen förväntas öka i vissa områden, däribland Norra Djurgårdsstaden. För behoven som uppstår denna planeringsperiod finns i de flesta fall ännu inte definierade projekt eller platser utan detta behöver identifieras som ett led i den fortsatta planeringen. Som nämnts ovan utgår behoven som beskrivs ovan från befolkningsprognos för 2021 samt gäller under förutsättning att behoven till 2030 kan hanteras, vilket innebär att ett ej tillgodosett underskott inom en anläggningsskatt till 2030 medför att behovet för planeringsperioden 2031-2040 skrivs upp.

Övrigt anläggningsbehov för organiserad idrott

De anläggningstyper vars behov identifierats med hjälp av nyckeltal utgör endast en del av det totala behovet av idrottslokaler och idrottsytor, även om idrotterna som efterfrågar de stora anläggningstyperna attraherar en majoritet av alla aktiva, åtminstone vad gäller föreningsorganiserad verksamhet. Med hänsyn till de stora idrotternas tradition och genomslagskraft är det logiskt att behovet av dessa anläggningar blir noga belyst i anläggningsstrategin, men det bör betonas att anläggningsfrågan är av stor vikt för utövarmässigt mindre idrotter samt för idrott i andra organisationsformer än förening.

Med hänsyn till de många idrotternas olika karaktär och varje enskild idrotts egna preferenser kring hur lokaler bör utformas är det betydligt svårare att hitta en standardiserad beräkningsmodell för dessa lokaler och ytor. Intresset för volymmässigt mindre idrotter är i vissa fall också mer trendkänsligt, vilket gör det svårare att göra antaganden om det kvantitativa behovet över tid med utgångspunkt från historik samt dagens situation. Detta ställer i sig krav på staden att tillhandahålla ett flexibelt lokalutbud som kan anpassas efter förändringar i efterfrågan samt lokaler och ytor som kan användas av flera olika idrotter. I vissa fall kan det vara svårt för staden att erbjuda alla de olika typer av lokaler och ytor som de enskilda idrotterna ser ett behov av, vilket innebär att delar av lokalbehovet behöver tillgodoses i andra lokaler än de som staden tillhandahåller. Ett sådant exempel är kampsporterna, vilka är grupperade i sex olika förbund; budo och kampsport, karate, taekwondo, boxning, judo, brottning. Inom några av dessa förbund finns olika discipliner eller helt olika idrotter samlade. Idrotterna kan ha såväl stora likheter som avgörande skillnader. Det gör att det är svårt att skapa en översikt över hur idrotternas behov kan tillgodoses på ett effektivt sätt. Det finns ett nyetablerat nätverk för staden och de olika förbunden där deras behov och förutsättningar diskuteras.

En del idrotter och idrottsgrenar har mycket specifika önskemål om utformning och disposition av lokaler och i dessa fall behöver lämpligheten i att staden anpassar en lokal för den enskilda idrotten analyseras. Fördjupade utredningar eller handlingsplaner för omhändertagande av enskilda idrotters behov kan i vissa fall behöva tas fram som komplement till den långsiktiga strategin, där den specifika idrottens behov och möjligheter att hantera dessa kan beskrivas närmre.

Bland de större idrotterna för vilka nyckeltal inte tagits fram ingår ridsporten, där staden för närvarande tillhandahåller fem anläggningar i olika delar av staden. Dessa anläggningar ägs av staden genom fastighetsnämnden, men hyrs av idrottsnämnden som i sin tur hyr ut i andra hand till olika ridskolor, som bedriver

verksamhet på anläggningarna. I dialog med Stockholms ridsportförbund har det konstaterats att inriktningen inom denna anläggningsstrategi bör vara att utveckla befintliga anläggningar så att de kan göras så ändamålsenliga som möjligt. Ridsporten attraherar många barn och ungdomar, vilket gör det angeläget att utveckla befintliga ridanläggningar i takt med att staden växer.

Gymnastik är en annan stor idrott, där det är svårt att beskriva det totala behovet med hjälp av nyckeltal, då gymnastikens olika inriktningar ställer olika typer av krav på de anläggningar där verksamheten bedrivs. Gymnastik bedrivs idag i mindre skolidrottshallar och gymnastiksalar, i idrottshallar särskilt anpassade för gymnastik samt i utpräglade gymnastikhallar. Lokalbehoven behöver därför inhämtas i dialog med föreningar och specialförbund, så att staden följer behovet för tävlingsgymnastiken med fler specialanläggningar/anpassningar av idrottshallar.

En anläggningstyp som är högt efterfrågad av stockholmarna är utomhusbassänger. Dessa anläggningar fungerar ofta som tydliga lokala målpunkter i de områden där de är belägna och det är i takt med att staden växer av stor vikt att de befintliga anläggningarna kan underhållas och utvecklas samt om behov med hänsyn till teknisk status föreligger; ersättas med nya anläggningar. Många av utomhusbassängerna har behov av utvecklade funktioner, i form av bland annat utökad omklädningskapacitet och förrådsutrymmen. Utomhusbassängerna används förutom för motion, rekreation och lek också för simundervisning. Denna bedrivs emellertid inte i Stockholm stads regi utan i de flesta fall är det lokala simföreningar som står för verksamheten. Flera av utomhusbassängerna utgör viktiga komplement till parkmiljöer i de stadsdelar där de är belägna. Detta gäller inte minst de bad där inträdet är kostnadsfritt, vilket är fallet för Älvsjöbadet, Nytorpsbadet och Hägerstensbadet. Utomhusbassängerna fungerar sommartid i dessa fall som en integrerad del av parkmiljön. Särskilt tydligt är detta kanske för Nytorpsbadet och Hägerstensbadet som båda ligger i grönstråk som på flera sidor ramas in av bebyggelse. Badet vid Stora Sköndal är förbehållet för personer med funktionsnedsättning och har också det kostnadsfritt inträde. Stora Sköndals handikappbad har ett stort upptagningsområde och fyller ur tillgänglighetssynpunkt en mycket viktig funktion. Det bör noteras att även de utomhusbassänger som är avgiftsbelagda utgör viktiga målpunkter i de områden där de är belägna.

Spontanidrott

Vid sidan av behovet av idrottsanläggningar för den organiserade idrotten finns ett stort behov av ytor och lokaler som är tillgängliga för spontant idrottande, det vill säga idrottande som inte förutsätter medlemskap i förening eller annan organisation. En utgångspunkt för stadens spontanidrottsytor är att de ska vara fritt tillgängliga, att aktivitet ska kunna utövas närhelst det passar den enskilde utövaren och fungera i samklang med lokalsamhället.

Det sammantagna behovet av spontanidrottsytor är svårt att kvantifiera, men i de kvalitativa analyserna av var nya anläggningar och ytor bör tillskapas behöver existerande anläggningar och hur dessa används studeras för att nya anläggningar och ytor i möjligaste mån ska kunna komplettera befintligt utbud. Det är stor skillnad på det spontana idrottandet i olika områden i staden, vilket innebär att behovet behöver analyseras utifrån geografisk kontext. I vissa områden där nivåerna av spontant idrottande är lägre behövs kanske mer av anlagda ytor för att därigenom locka olika grupper till aktivitet medan det i andra delar av staden med högre nivåer av spontant idrottande kan handla mer om underhåll och komplettering av funktioner. Det är dessutom viktigt att de spontanidrottsytor som staden anlägger genomsyras av ett trygghets-, tillgänglighets- och jämställdhetsperspektiv så att de kan göras så inkluderande som möjligt. För att öka nyttjandet av spontanidrottsplatser när det är mörkt ute så är det av vikt med god belysning. Belysning är även viktigt för att skapa trygga anläggningar.

Behovet av spontanidrottsytor identifieras genom samverkan mellan stadens olika nämnder och bolag, men invånarnas önskemål om nya och utvecklade anläggningar och ytor har också stor betydelse för vilka anläggningar staden ska satsa på. Bland de anläggningar som nyttjas för spontant idrottande märks motionsspår, utegym och motorikbanor, men även anläggningar för exempelvis skateboard och beachvolleyboll. Spontanidrottsytor finns på både mark som är detaljplanelagd för idrottsändamål liksom på allmän platsmark i exempelvis parker. Det bör även noteras att en stor del av det spontana idrottandet sker på mark som inte primärt är anlagd för ändamålet så som parkvägar, badplatser och skogsområden. Det är viktigt att det dessutom finns anlagda ytor och lokaler för spontanidrott som liknar de anläggningar som används för den organiserade idrotten. Exempel på detta är fotbollsplaner och basketplaner som inte kan bokas för föreningsverksamhet. Staden planerar för fler anläggningar där konstgräsplaner också anläggs med underliggande ispist, vilket möjliggör spontan skridskoåkning vintertid. Stadens mål är att det till 2030 ska finnas åtminstone en konstfrusen isbana för spontan skridskoåkning per stadsdelsområde.

Utveckling av spontidrottsytor ska ske med alla stockholmare som målgrupp, men särskild tonvikt ska läggas vid att planera och tillskapa ytor och miljöer som lockar fler utövare från de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet. Av detta skäl behöver analysen om vilka anläggningar och ytor som bör komplettera det befintliga utbudet utgå från undersökningar samt uppsökande dialog om vilka anläggningstyper som efterfrågas av de berörda grupperna. Staden ska ligga i framkant för att utveckla nya typer av spontanidrottsanläggningar vilket till exempel skett med utegym och dansbana. Detta är viktigt inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv då så gott som alla spontanidrottsanläggningar nyttjas av en majoritet av pojkar/män. Planering och utveckling av spontanidrottsytor sker i dialog mellan berörda parter, till exempel idrottsnämnden, stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden.

Specialanläggningar och evenemangsanläggningar

Uppförande av specialanläggningar betyder en direkt satsning på specifika grupper. Det kan också medföra att tid frigörs i andra anläggningar till gagn för andra idrottsutövare.

Det är viktigt att värna den mångfald av idrotter som finns i Stockholm. Därför kan det vara motiverat att planera för anläggningar för idrotter som inte har ett stort kapacitetsbehov i nuläget för att ge dessa idrotter bättre förutsättningar att utvecklas. Det kan ge mindre idrotter en möjlighet att skapa en stabil hemvist, lokal förankring och en möjlighet att rekrytera nya barn och ungdomar till sin verksamhet.

Specialanläggningar finns för exempelvis gymnastik och friidrott och behovet av ytterligare specialanläggningar analyseras i samverkan med berörda specialförbund. Särskilda teknikhallar för fotboll och friidrott är en typ av specialanläggning som det bedöms finnas ett behov av att tillföra på strategiskt valda platser i olika delar av staden.

Ofta får dessa specialanläggningar med hänsyn till sin särart ett större upptagningsområde än bara den egna kommunen. Av detta skäl bör behov av dessa anläggningar studeras ur ett regionalt perspektiv så att kommunernas satsning på olika typer av specialanläggningar står i proportion till det regionala behovet. Specialanläggningar med betydande omgivningspåverkan så som exempelvis anläggningar för motorsport är svåra att inrymma inom stadens gränser och för att hantera behovet av dessa behövs samarbete inom regionen. Ett exempel på en specialanläggning som uppförts i Stockholms stad de senaste åren är den skridsko-

och bandyhall som färdigställdes på Gubbängens IP 2020. Denna anläggning har finansierats och uppförts av Stockholms stad, men försörjer i praktiken ett större geografiskt omland. Detta är alltså ett exempel på en anläggning med ett regionalt upptagningsområde, vilket kan jämföras med en regional anläggning, där en formaliserad samverkan mellan flera kommuner utgjort grunden för anläggningens tillkomst.

Utöver att tillhandahålla anläggningar för breddidrottens behov har Stockholms stad även ambitionen att vara en internationell evenemangsstad. För att det ska vara möjligt behöver staden även kunna erbjuda evenemangsarenor som uppfyller de krav som berörda idrotter ställer för större arrangemang. I dialogen med de större idrottsförbunden har flera av dessa påtalat behovet av ytterligare anläggningar och arenor som kan användas för dessa ändamål. Fler anläggningar med större publikkapacitet innebär ökade möjligheter för Stockholm att tilldelas större idrottsevenemang, vilket är positivt för stadens varumärke samtidigt som det kan generera ett ökat intresse hos barn och unga för de aktuella idrotterna. I budget för 2022 har idrottsnämnden i uppdrag att i samarbete med berörda nämnder, privata aktörer samt i dialog med idrottsförbunden utreda och hitta en placering av en idrotts- och evenemangshall med en publikkapacitet om cirka 5 000 personer. Anläggningar med större publikkapacitet behöver analyseras samlat så att de publikanläggningar som planeras sammantaget svarar upp mot de behov som identifieras vad gäller geografisk spridning i staden samt vilket syftet är med de enskilda anläggningarna.

Satsningar på anläggningar med större publikkapacitet och tillhörande kringutrymmen ska emellertid inte ske på bekostnad av utbyggnad och utveckling av anläggningar för barn- och ungdomsidrotten.

Inriktningsområden

För att kunna uppnå de identifierade behoven av idrottsanläggningar har staden identifierat följande fem inriktningsområden:

Utveckling av anläggningar
Säkerställa behovet av idrottsytor som en del av stadsutvecklingen
Samverkan
Stockholmarnas efterfrågan
Innovation

Utveckling av anläggningar

Att samlokalisera idrottsfunktioner på specifikt utpekade platser ger stora fördelar ur både ett användar- och ett driftperspektiv. Staden ska aktivt verka för fler idrottscentrum, där både utomhus- och inomhusidrotterna samsas på idrottsplatsen. Idrottscentrumen kan ha ett rikare utbud och det är där maskinparker och bemanning koncentreras för en effektiv drift. Ett idrottscentrum, där många funktioner samlas har särskilt stor potential att utvecklas som mötesplats. Att prioritera utveckling av idrottscentrum i de i översiktsplanen utpekade fokusområdena kan ha stor betydelse för de olika stadsdelarnas attraktivitet och dragningskraft.

Stadens idrottsanläggningar har överlag goda förutsättningar att fungera som mötesplatser, där människor med olika bakgrund ges tillfälle att träffas. Genom att göra idrottsanläggningarna välkomnande för såväl föreningsliv som allmänhet kan de bli levande platser under fler av dygnets timmar, vilket i sig kan vara positivt ur trygghetssynpunkt. Detta kan exempelvis göras genom att anläggningarna kompletteras med ytor för spontant idrottande som exempelvis utegym, motorikbanor, och klätterväggar samt genom etablering av fler föreningslokaler. Mötet mellan det egenorganiserade och det organiserade idrottandet skapar synergier och kan bidra till att säkerställa en öppen, trygg och jämställd miljö där så många som möjligt känner sig välkomna. Vad gäller inomhusidrotterna har flera av de stora idrottsförbunden arbetat med konceptet Framtidens idrottshall, där utgångspunkten är att se visionärt på den potential som finns i att utveckla nya idrottshallar som mer inkluderande mötesplatser.

Det finns också potential i att möjliggöra ett mer effektivt nyttjande av planerade och befintliga anläggningar och lokaler, där idrottsnämnden till exempel fortsatt behöver arbeta nära utbildningsnämnden med syftet att öppna upp så många av skolornas gymnastiksalor som möjligt för organiserad och icke-

organiserad idrott på kvällar och helger. Det kan även finnas en potential i att på vissa anläggningar anpassa verksamhetstiderna, så att viss ungdomsverksamhet exempelvis kan inledas tidigare på eftermiddagen förutsatt att ideella ledare kan få det stöd som behövs för att detta ska vara möjligt.

I nya idrottshallar planeras i de flesta fall ett rörelserum eller en mindre motionslokal som kompletterar den stora idrottshallsdelen. Detta är viktigt för att tillskapa lokaler för de idrotter som inte har behov av fullstora spelmått i hallar. Beroende på område och lokal efterfrågan kan dessa rörelserum anpassas för olika typer av idrott. Även skolans idrottsundervisning kan dra nytta av dessa ytterligare utrymmen i anläggningarna. Ett exempel där rörelserum planerats in i en nyare anläggning är Engelbrekts hallen.

Ett sätt att öka nyttjandegraden av den tillgängliga idrottsmarken är att fortsatt konvertera fotbollsplaner med grus eller naturgräs till konstgräs. När fotbollsplaner anläggs ska hållbara material beaktas. På platser där inte fotbollsplanen behöver användas under vintersäsongen bör det också prövas om de planer som får konstgräs som spelunderlag också kan förses med underliggande ispist för att möjliggöra skridskoåkning vintertid. På strategiskt utvalda platser kan konstgräsplaner förses med underliggande värmeslingor, vilket möjliggör ett nyttjande i alla väder. Uppvärmningen bör ske på ett så energieffektivt sätt som möjligt. Andra planer förbereds för fotboll året runt genom att ytor för snöupplag anläggs i anslutning till de berörda planerna för att möjliggöra plogning.

Vid större ombyggnationer av en anläggning studeras i regel möjligheten att utveckla anläggningens funktioner och innehåll med utgångspunkt från förutsättningarna på den aktuella platsen.

Säkerställa behovet av idrottsytor som en del av stadsutvecklingen

Värdet av ytor för idrott och rörelse kan ges ytterligare utrymme vid fortsatt översiktlig planering, där folkhälsoperspektivet bör ges särskild vikt. Det handlar dels om att avsätta tillräckligt mycket mark för att de av staden identifierade behoven av idrott ska kunna inrymmas, men också hur den planerade strukturen ska kunna möjliggöra en aktiv livsstil genom exempelvis väl genomtänkt planering av allmänna platser samt att möjligheter att ta sig mellan olika områden och stadsdelar med hjälp av gång, cykel och kollektivtrafik stärks ytterligare. Det finns tydliga samband mellan nivåer av fysisk aktivitet och skattad fysisk och psykisk hälsa, och därmed stora samhällsvinster i att ge ytor för idrott och motion

utrymme i stadsplaneringen. Det bör även betonas att etablering och utveckling av idrottsytor också kan verka trygghetsskapande genom att aktivera platser och bidra till ökade flöden av människor.

Översikts- och detaljplaneringen bör också i möjligaste mån syfta till att identifiera målkonflikter kring idrottsytor i anslutning till exempelvis bostäder, där värdet av motion och rörelse kan stå emot värdet av rekreation och vila för den enskilde. Detta gäller främst påverkan av ljud och ljus från idrottsanläggningar, men kan också handla om en förändrad trafiksituation med hänsyn till ett förändrat nyttjande av en plats. Framför allt bullerfrågan har aktualiserats allt mer under senare år och med utgångspunkt från flera uppmärksammade rättsfall har statliga myndigheter som Naturvårdsverket och Boverket fått i uppdrag att ta fram vägledningar för hur störande ljud från idrottsanläggningar kan hanteras och vilken typ av åtgärder som kan vara tillämpliga för markägaren samt verksamhetsutövaren om olägenhet bedöms kunna uppstå. Frågan behöver hanteras olika beroende på förhållandena på aktuell plats och vilka åtgärder som planeras. Ett exempel på detta är förändrat nyttjande av en sedan tidigare planerad idrottsyta, till exempel då en tidigare grusplan omvandlas till en konstgräsplan.

Kompensationsinvesteringar

Det är viktigt att planera för tillräckligt mycket yta för idrott och att *de idrottsytor som kan behöva tas i anspråk vid exploatering för andra ändamål ska ersättas med likvärdig yta*, så kallade kompensationsinvesteringar. I stadens budget framgår det att exploateringsnämnden vid ianspråktagande av idrottsmark eller idrottsanläggning har i uppdrag att samverka med fastighetsnämnden och idrottsnämnden för att identifiera behov och kostnader för kompenserande åtgärder. Den del av kostnaderna som avser ersättning av befintlig funktion ska som regel kunna täckas av exploateringsprojektet. Ersättning av idrottsfunktionen finansieras som en kompensatorisk investering via fastighetsnämndens budget för idrottsinvesteringar. Det kan noteras att idrottsytor som tas i anspråk för exploatering ofta är belägna i strategiskt goda lägen, vilket medför att tänkbara ersättningsytor inte enbart behöver analyseras utifrån möjligheten att ersätta funktionerna utan även utifrån vilka konsekvenser en ny lokalisering medför för exempelvis en lokal förenings verksamhet.

Samverkan

Att tillgodose behovet av idrottslokaler på lång sikt innebär att vikten av samverkan är omfattande såväl mellan stadens olika nämnder och bolag som med idrottsrörelsen, näringslivet samt andra offentliga aktörer i regionen.

Samverkan inom Stockholms stad

Inom staden är samverkan mellan idrottsnämnden och utbildningsnämnden kring lokaler redan idag omfattande, men behöver förfinas ytterligare för att respektive nämnd ska få än större förståelse för den andres behov. Idrottsnämnden och fastighetsnämnden samarbetar med utbildningsnämnden och SISAB för att i större utsträckning samplanera idrottshallar för att tillgodose både skolans och föreningslivets verksamhet.

Inom ramen för Samordnad grundskoleplanering (SAMS), samt genom tidigare samverkan mellan förvaltningarna, har ett flertal samplaneringsprojekt initierats där utbildningsförvaltningen och idrottsförvaltningen planerar och bygger skola och idrottshall för samnyttjande. Detta innebär att skolan planeras byggas utan skolidrottssal. Istället byggs en idrottshall i anslutning till skolan. Genom avsteg från närhetsprincipen får skolan förtur och fördelas timmar i den mån som skolan behöver för att uppfylla timplanen för idrott och hälsa. På så sätt hålls stadens investeringar nere genom ett effektivt lokalnyttjande under hela dagen. Beslut om samplanering tas i respektive nämnd inför genomförande av respektive byggprojekt. Aktuella skolor säkras i förekommande fall tillgång till sådana idrottshallar under skoltid utifrån sina behov. Avsteg kan därmed ske från den närhetsprincip som annars gäller vid upplåtelse av idrottshallar under skoltid. Avsteg från närhetsprincipen görs på projektnivå genom att idrottsnämnden initierar ett sådant beslut hos kommunstyrelsen, oavsett fastighetsägare. Det kan noteras att i de fall planeringen av idrottshallar är kopplade till planeringen av nya skolor så föreligger en risk att de behov som utbildningsförvaltningen identifierar för skolidrott och de behov idrottsförvaltningen identifierar för föreningsidrott inte sammanfaller i tid. I de fall byggnation av en ny skola skjuts fram i tid med utgångspunkt från de aktuella elevprognoserna så behöver det studeras huruvida möjligheter finns att tidigarelägga bygget av idrottshallen alternativt om behov föreligger av att planera för ytterligare hallar som kan omhänderta det behov som uppstår till följd av senareläggningen av skolprojektet.

Stadens olika nämnder behöver vid planering av nya lokaler synkronisera sina respektive behov så att lokalerna kan göras så ändamålsenliga som möjligt för samtliga målgrupper som har användning av dem. Planering och utveckling av spontanidrottsytor bör ske i nära dialog mellan idrottsnämnden och berörda stadsdelsnämnder samt utbildningsnämnden för att identifiera såväl övergripande behov som behov inom specifika geografiska områden. Idrottsnämndens samverkan med andra nämnder har potential att utvecklas ytterligare. Exempelvis ska samarbetet med kulturnämnden kring behovet av danslokaler fördjupas. Det åligger kulturnämnden att arbeta för att öka samnyttjandet av lokaler med berörda nämnder och bolagsstyrelser, dels för att skapa effektiv

lokanvändning, dels för att skapa förbättrad service för stockholmarna.

Samverkan med externa aktörer

Behovet av anläggningar inhämtas i kontinuerlig dialog med idrottsrörelsen. Det är angeläget med nära samverkan med idrottsrörelsen kring vilka funktioner som behövs i respektive anläggning för att nyttjandet ska bli så optimalt som möjligt.

För att tillgodose behov av nya idrottsanläggningar samt upprustning av befintliga behöver staden även samverka med externa aktörer för att stadens egna investeringar ska kunna kompletteras med privata investeringar. Dessa kan avlasta de offentliga investeringsmedlen och bidra till att fler ändamålsenliga anläggningar kan tillkomma, vilket ger bättre förutsättningar för att kunna tillgodose behovet av idrottsytor i den växande staden. Det är dock viktigt att analysera de långsiktiga driftkostnaderna för denna typ av lösningar samt utveckla arbetet med behovs- och konsekvensanalyser. I valet mellan eget ägande och extern inhyrning ska det alternativ väljas som bäst tillgodoser stadens behov och som uppfyller kommunfullmäktiges mål. Valet mellan de två alternativen ska ske utifrån ett helhetsperspektiv avseende stadens finansiella och organisatoriska förutsättningar att tillhandahålla effektiva lokaler för verksamheten.

Ett övergripande mål i arbetet att involvera fler privata aktörer i byggandet av samhällsfastigheter såsom idrottsanläggningar är att öka möjligheten att tillgodose den volym fastigheter som kommer behövas i den snabbt växande staden. Att hålla tillbaka stadens investerings- och reinvesteringsvolymer i det fall kapitalkostnader och räntor ökar är ytterligare ett motiv till att samarbeta mer med privata aktörer. Berörda nämnder ska utöka samarbetet med externa aktörer vid nyproduktion och ombyggnad, exempelvis genom att pröva möjligheterna att fler idrottsanläggningar byggs och drivs av fristående aktörer samt att eventuellt överlåta anläggningar med större reinvesteringar till externa aktörer.

Det finns många alternativa tillvägagångssätt för att möjliggöra fler privata investeringar i idrottsanläggningar, men det bör betonas att de olika modellerna innebär utmaningar kopplade till ekonomiska såväl som juridiska och fastighetsrelaterade frågor. Idrottsnämnden har under 2021 inrättat en lotsfunktion som kan ta emot och kanalisera förfrågningar från privata aktörer som vill uppföra idrottsanläggningar eller bedriva verksamhet inom idrott.

Därigenom skapas bättre förutsättningar för privata aktörer att i större omfattning bidra till samhällsbygget.

Det sammantagna utbudet av idrott i staden kan berikas om privata aktörer bereds ytterligare möjligheter att bygga idrottsanläggningar.

Att även öppna upp för fler privata utförare inom idrottsverksamhet kan bidra till ett mer mångfacetterat utbud, vilket i sig kan stimulera fler stockholmare till att bli fysiskt aktiva.

En avgörande fråga när det gäller vilka idrotter vars utbud av anläggningar staden ska försörja är också nära kopplad till olika idrotters skiftande kommersiella potential eftersom staden i enlighet med kommunallagen inte ska snedvrída konkurrensen genom att tillhandahålla anläggningar och lokaler som skulle kunna tillhandahållas av privata aktörer på en fri marknad. Detta gäller exempelvis vissa racketsporter samt gymverksamhet. Det finns en risk om staden inte investerar alternativt hyr in sig i anläggningar för dessa former av idrott att de ekonomiska trösklarna för att utöva dessa idrotter höjs, något som riskerar att utestänga mer resurssvaga grupper från efterfrågade verksamheter. Staden ska bevaka spridningen av dessa anläggningstyper och agera kompensatoriskt i de fall det är tillämpligt. Det kan i detta sammanhang särskilt noteras att lokaler för styrketräning är högt efterfrågat i flera av de prioriterade grupperna i det idrottspolitiska programmet.

Regional samverkan

Arbetet med regionala anläggningar, det vill säga där flera kommuner samverkar kring idrottsanläggningar med större upptagningsområde än bara den egna kommunen ska fortgå för att behoven i regionen ska kunna tillgodoses på längre sikt. Detta kan framförallt gälla anläggningar med relativt sett färre utövare alternativt anläggningar för mer ytkrävande idrotter eller idrotter med hög ljudnivå som motorsport. Detta är således idrotter där utövarna är beredda på en längre resväg till sin aktivitet. Stockholms stad ska verka för att arbetet med regionala anläggningar ska fortsätta och för att arbetet ska inkludera samplanering och samfinansiering. Det naturliga tjänstepersonsforumet för diskussion kring regionala anläggningar är Föreningen för Storstockholms kultur- och fritidschefer. Sollentuna friidrottshall är ett exempel på en regional anläggning där en formaliserad samverkan möjliggjort ett kostnadseffektivt uppförande av anläggningen.

Stockholmarnas efterfrågan

För att stimulera fler stockholmare till fysisk aktivitet är det av vikt att utbudet av olika typer av idrottsanläggningar motsvarar efterfrågan. För att staden ska leva upp till intentionerna i barnkonventionen är ett särskilt fokusområde att utbudet motsvarar barn och ungdomars önskemål. Barnkonventionen anger att ju äldre barnet är så ska han/hon få större inflytande över frågor som berör honom eller henne. I det idrottspolitiska programmet framgår att staden ska arbeta för att alla invånare i Stockholms stad ska vara och förbli fysiskt aktiva, men att en särskild tonvikt ska läggas på

de prioriterade grupperna, vilka är; ungdomar 13-20, särskilt flickor, flickor 10-20 år med utländsk bakgrund, personer med funktionsnedsättning från 7 år samt barn och ungdomar 10-20 år med låg socio-ekonomisk bakgrund. Då flickor är underrepresenterade i förhållande till pojkar när det gäller fysisk aktivitet ska staden särskilt beakta könsperspektivet när det handlar om att följa barnkonventionen.

Forskningsprojektet Ung livsstil har under många år undersökt barn och ungdomars önskemål om idrottsanläggningar. Studierna visar att preferenser för olika aktiviteter svänger olika snabbt för olika organisationsformer. Önskemål om idrottsanläggningar för föreningsidrott ligger relativt stabilt över tid, både gällande hur många som önskar dessa anläggningar och när det gäller vilka specifika anläggningstyper. Önskemålen om anläggningar för spontanidrott har större variationer över tid, framför allt när det gäller olika anläggningstyper.

Den senaste undersökningen i Stockholm, 2014, visar att både inaktiva och aktiva flickor i ungdomsåldrarna önskar att staden ska satsa på simhallar men även i hög grad på lokaler för dans/aerobics, gym och utomhusbad i form av bassängbad och strandbad. Pojkar i ungdomsåldrarna önskar i första hand fotbollsplaner men håller med flickorna om att satsningar på simhallar och gym ska prioriteras högt. Pojkar önskar i större utsträckning än flickor att staden ska satsa på sporthallar för bollsporter.

Vid motsvarande undersökning bland vuxna önskar vuxna män och kvinnor att staden ska satsa på friluftsområden, motionsspår/skidspår, simhallar och utomhusbad i form av bassängbad och strandbad.

Staden ska fortsättningsvis noggrant följa stockholmarnas önskemål om idrottsanläggningar för att genom ett anpassat anläggningsutbud stimulera fler till fysisk aktivitet.

Innovation

En utmaning i en växande storstad är hög konkurrens om marken. Den stora efterfrågan på bostäder kan medföra att andra samhällsfunktioner inte byggs ut tillräckligt snabbt. Det innebär ett ökat tryck på befintliga idrottsanläggningar, vilket inte minst gäller många delar av innerstaden där möjligheterna att bygga fler anläggningar är begränsad. Detta medför att staden behöver utveckla arbetet med att möjliggöra nya typer av anläggningar och ytor för idrott, motion och rekreation. Inspiration kan hämtas från andra tätbebyggda städer och miljöer, där de fysiska begränsningarna ofta stimulerar kreativiteten och utmanar de

tidigare normerna om hur idrottsanläggningar kan se ut och utformas.

Det bedöms finnas stor utvecklingspotential med att i större omfattning integrera idrottsytor med andra funktioner i staden genom att i större omfattning möjliggöra för idrottslokaler i entréplanet i bostads- eller kontorshus eller i kombination med mer kommersiella funktioner i exempelvis gallerior eller köpcentrum. Det bör betonas att idrottsfunktioner som integreras i stadsmiljön kan bidra till ett tryggare stadsrum genom att lokaler som möjliggör idrott kan bidra till ökade flöden inom de områdena där dessa är belägna. För att detta ska vara möjligt behöver detaljplaner anpassas så att dessa innehåller planbestämmelser som möjliggör idrottsändamål.

Exempel på nya innovativa idrottsytor kan vara att i större omfattning möjliggöra idrottsfunktioner på byggnadstak i form av exempelvis löparbanor, utegym eller mindre bollplaner. Denna lösning kan framför allt vara intressant i mer centrala delar av staden, men utmaningar finns kopplade till bland annat hållfasthet, tillgänglighet samt kulturhistoriska värden i befintliga bebyggelsemiljöer.

Att inrymma idrottsfunktioner i befintliga bergtrum som idag står oanvända är en annan möjlighet i områden där marktillgången ovan jord är begränsad. Utmaningar finns kopplade till bland annat produktionskostnader, teknisk drift och tillgänglighet, men ytorna och volymerna i bergtrummen är i många fall stora, vilket skapar möjligheter för olika typer av idrottsfunktioner. Ett område där frågan studeras under 2021 är Loudden i Norra Djurgårdsstaden. Att i större omfattning helt eller delvis gräva ner idrottsanläggningar kan vara kostnadsdrivande, men är samtidigt en möjlighet att optimera nyttjandet av marken och genom kreativ landskapsanpassning kan vara möjligt att nyttja ytor såväl under som ovan jord för rörelse och motion.

Det kan även vara intressant att närmre studera hur det kan gå att möjliggöra ytterligare idrottsytor genom att i större omfattning nyttja stadens vattenspegel för såväl permanenta som temporära idrottsfunktioner. Exempel finns på kreativa lösningar i andra storstäder och under 2021 sjösattes ett projekt i centrala Stockholm med mobila padelbanor på en pråm som flyttades mellan olika platser i staden.

Det finns också möjligheter att på platser som inte används i väntan på byggnation eller på platser som bara användas under viss tid av året skapa tillfälliga idrottsytor. Det är ett sätt att använda stadens mark effektivt och det skapar tryggare och levande miljöer.

Idrottsförvaltningens bedömning är att denna typ av mer innovativa lösningar kanske inte primärt löser de stora volymbehoven över tid, men att utveckling av nya former av idrottsytor och lokaler kommer vara viktiga verktyg för att ytterligare synliggöra idrotten i stadsrummet. Nya innovativa lösningar kan också skapa ett mer mångfacetterat utbud och därigenom stimulera fler stockholmare att bli fysiskt aktiva.